

Fiskerikyndiges erfaringer

En kartlegging

Arild Buanes

Oppdragsgiver, organisering, design

- Oppdragsgiver: norsk olje og gass
- Referansegruppe: rådsmøte for Ett hav
 1. «Kontekst»: intervjuer med OD, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Fiskarlaget (sentralt og Nord)
 2. Utforme intervjuguide
 3. Input referansegruppe (Ett hav)
 4. Intervjuer
 5. Rapportutkast referansegruppe
 6. Fisk & seismikk
 7. Ferdigstilling

Oppdragsgivers motivasjon

- Gi innspill til endringer i opplæring av fiskerikyndige
- Vurdere om retningslinjene for sameksistens med fiskerisektoren fungerer
- Få informasjon til bruk i selskap som samler inn seismikk
- Eventuelt foreslå endringer i rammeverket
- Eventuelt foreslå endringer i fiskerikyndige sin rolle

Formål: dokumentere erfaringer

Erfaringer om bord i seismikkfartøy: om dialogen med kaptein og seismikkansvarlig og annet personell for å ivareta sin rolle; om praktisk tilrettelegging; og om hvordan han opplever å bli behandlet om bord.

Erfaringer med regelverket som skal regulere forholdet mellom seismikk og fiskeri

Erfaringer med retningsgivende materiell

Erfaringer med dialogen med fiskebåter

Erfaringer med fiskerikyndig-kurset

Erfaringer med organiseringen av egen virksomhet

Hva slags studie ?

- Kvalitativ studie, gjennomført gjennom intervjuer med et begrenset antall fiskerikyndige (N=12)
- Dette vil si at vi får frem en katalog av erfaringer, men man skal vær varsom med å trekke konklusjoner om hvor representative disse erfaringene er.

Om de intervjuede

- Dekker alle havområdene
 - Barentshavet: 2
 - Nordsjøen + Barentshavet: 6
 - Nordsjøen, Norskehavet , Barentshavet : 4
- Varierende erfaring:
 - Over 20 år: 2 stk.
 - 4-8 år 4 stk.
 - Under 4 år: 6 stk.

Om rollen - formalia

- *«Fartøy som foretar seismiske undersøkelser, skal ha fiskerikyndig person om bord når det er nødvendig av hensyn til fiskerivirksomheten i området»
(Ressursforskriftens §5)*
- *Rollen til den fiskerikyndige beskrives slik:*
- *”Den fiskerikyndige skal ha en rådgivende funksjon for undersøkelsen innenfor sitt fagområde og skal sikres en fri og uavhengig stilling. Oppdraget som fiskerikyndig skal gjennomføres objektivt og upartisk i forholdet mellom oppdragsgiver og fiskeriinteresser”*

Hvordan *oppleves* rollen?

- Erfaringer om bord:
- Hvor god er kjennskapen til, og aksepten av, det norske regelverket?
- Hvordan er den praktiske tilretteleggingen?
- Hvordan blir den fiskerikyndige behandlet om bord?

Kjennskapen til, og aksepten av, det norske regelverket

- Flertallet sier de aller fleste kapteiner og seismikkansvarlige i dag kjenner og aksepterer regelverket, selv om de ikke alltid forstår bakgrunnen for det. Hvis noen er i tvil har flere opplevd at klienten er rask til å slå fast at norsk regelverk gjelder.
- Likevel: Enkelte sier at «*noen prøver seg*», og en med rundt 8 års erfaring sier at kjennskapen er «*null, i det store og hele*»

Hvordan er den praktiske tilretteleggingen?

- Når det gjelder bo og arbeidsforhold er det betydelig variasjon i vurderingen til de intervjuede fiskerikyndige. Flere har satt foten ned for dårlige lugartilbud, men dette er enkelttilfeller.
- Arbeidsforholdene (særlig de senere år) er greie: Enkelte ønsker bedre / skjermede kontorfasiliteter, tilgang på kommunikasjonsutstyr gjennomgående bra, Fiskerikyndige burde ha krav på trådløs telefon (sikkerhetsmoment)

Tillit, respekt, uavhengighet

- Halvparten svarer uten videre at de opplever å ha tillitt og respekt for seg og sitt oppdrag:
«De setter pris på å ha folk med ekspertise eller kunnskap for å vurdere situasjonen»
- En med lang erfaring har ofte hatt opplevelsen av å være *«bare en fiskerikyndig»*
- De øvrige oppgir å få respekt og tillit, men flere gjør et poeng av at de må *«sette seg i respekt»* når de kommer om bord.

Et knippe utsagn om uavhengighet

- *«Jeg har stått uavhengig, aldri vært noe problem»*
- *«På båten er det OK, men på land kan man få høre at man dolker dem [fiskerne] i ryggen»*
- *«Har stått uavhengig, men de drar i deg i fra begge sider»*

«Det er en krevende jobb»
«Det er en ugjestmild jobb»

Klart regelverk?

- Ulike vurderinger av om regelverket er klart (nok).
- Flere av de som synes regelverket er uklart, er imidlertid usikre på om større klarhet faktisk ville være en fordel:
- Mange oppgir at skjønnsutøvelse, sunn fornuft og dialog med fiskeflåten uansett vil være viktige enn ytterligere klargjøring av regelverket.

Manual, logg og rapportering

- ODs manual for fiskerikyndige (2010) betraktes som nyttig – særlig for nye fiskerikyndige
 - Noen etterlyser mer konkrete tips til fremgangsmåter i ulike konfliktsituasjoner
- Mal for loggbokføring oppfattes som grei, men flere etterlyser tilbakemelding på detaljeringsnivå/omfang, f eks : *«men hva hvis du har avbrudd på noen timer med havari og reparasjon på noe utstyr?»*
- Rapportering etter endt oppdrag: flere uttrykker tvil *«om noen bryr seg»*, og etterlyser tilbakemelding på at ting faktisk blir registrert og fulgt opp.

Kystvaktentralen

- *«Kystvaktentralen er det nyttigste vi har – få de på lag med en gang»*
- *«har kontakt med de hele tida»*
- Noen er usikre på hvilken informasjon om fiskeflåten de faktisk skal kunne få fra Kystvakten (sporing, kontaktdata): *«Jeg kan få vite om aktivitetene, men jeg får ikke vite navnet på båtene...vel, hvis du er heldig treffer du på noen som oppgir navn og nummer»*

Dialog med fiskeflåten

- *«Det aller viktigste vi gjør er å få rede på intensjonen til fiskeflåten»*
- Dialogen er gjennomgående grei, men enkeltepisoder med båter som har slått av AIS, eller ikke svarer på gjentatte anrop
 - *«En gang måtte jeg ringe rederiet en lørdagskveld for å få et mobilnummer og etablere kontakt»*
- Fiskeflåten vet for lite om planlagt og pågående seismikk

Skremme-effekt og tilrådelig avstand

- «Myndighetene har (...) ikke fastsatt en generell minsteavstand mellom seismiske undersøkelser og fiskeriaktivitet» (felles veileder OED og FKD 2013)
- Likevel: To fiskerikyndige oppgir at Fiskeridirektoratet refererte til 18 nm skremmeavstand i enkelte *tilråding*er i 2014. Noen fiskere «påberopte seg» 18 nm avstandskrav.
- «*Det blir verre jo lenger nord du kommer*»

Erfaringer med kurset

- Innhold og omfang får i det vesentlige positiv omtale.
- Likevel et skille: De mer erfarne opplevde kurset som en formalitet, få papir på noe man allerede kunne, og egentlig unødvendig for dem selv. Samtidig ser de behovet for en «standard» sertifisering.
- Noen av de erfarne ser f eks rollespill om konflikthåndtering som et symptom på feilslått rekruttering
- Enkelte er kritiske til sertifisering av for mange nye fiskerikyndige

Rekruttering

- Enkelte sier at noen kolleger «aldri skulle vært på havet» – at de ikke har nok/rett bakgrunn/erfaring
- Flere som starter med å si at de vil at kursdeltakerne skal ha mer erfaring før kurset, resonnerer videre i retning av at det er viktig å få inn yngre som ikke har rukket å få all vedens erfaring.
- De foreslår at man må få etablert enten en fast ordning med to fiskerikyndige på samme oppdrag (samtidig) – en «fersk» og en erfaren, eller i det minste i en opplæringsperiode.

Organisering av virksomheten

- De fleste er koblet til agenter/crewingselskaper, noen driver dels slike selv.
- De er fornøyde med eget crewingselskap, men noen mener andre bidrar til å presse dagratene ned.
- Lave dagrater kan medføre at man ikke får de mer erfarne på oppdrag som virkelig krever erfaring..

Takk for oppmerksomheten!

arild.buanes@norut.no

www.norut.no